

Piibli ja palve tähtsus inimese igapäevaelus

Ettekanne Eesti Kirikute Nõukogu hariduskonverentsil

EMK superintendent Robert Tšerenkov

Rääkides Piiblist, võiks ühe teemana käsitleda piibliraamatu unikaalsust. Tõepoolest, ei ole vist teist raamatut siin maailmas, mis oleks nii sügava jälje jätnud inimkonna ajalukku. Erinevatel andmetel on Piibel maailmas enimüüdud raamat ja selle populaarsus on jätkuvalt suur. Piibel on unikaalne ka selle poolest, et tema erinevad osad oli kirjutatud ca 1500-1600 aasta vältel ja umbes 40 erineva autori poolt (täpsete numbrite üle piibliuurijad ja teoloogid on vaielnud palju ja jäävadki vist vaidlema). Piibel on ka enimtõlgitud tekst maailmas ja mis puudutab lääne tsivilisatsiooni, siis on just Piibel väga tugevalt mõjutanud lääne kultuuri, haridust ja teisi erinevaid ühiskonnaelu aspekte. Eesti luuletaja Hando Runnel on kirjutanud: „Kiri algab kirikust, rahvas algab raamatust.“ Eks ole see otsene viide Pühakirjale ja Piibli tähtsusele meie kirjakeele arenemisel? Seega võiks Piiblit lugeda iga inimene kasvõi juba selle pärast, et mõista paremini meie kultuurilugu.

Samuti võiks rääkida Piiblist kui huvitavast filosoofilisest tekstist. Piiblis on palju huvitavaid mõtisklusi inimese olemuse ja hingeelu kohta, tema suhetest teiste kaasinimestega ja suhtest looduga laiemalt.

Eraldi võiks rääkida ka sellest, kuidas selle maailma tuntud inimesed on suhtunud Piiblisse ja millist rolli on Piibel mänginud nende elus. Väga paljud riigijuhid, kirjanikud, teadlased, ühiskonnategelased, sportlased, näitlejad ja muud prominendid on väljendanud oma vaimustust Piibli üle. Näiteks Ameerika president Abraham Lincoln olevat öelnud, et Piibel on parim kingitus, mida Jumal on inimestele andnud. Võiksime siinkohal veel tsiteerida Isaac Newtonit, Victor Hugod, või Fjodor Dostojevskit. Isegi mõned kaasaegsed staarid rõhutavad Piibli tähtsust oma elus. Näiteid võiks tuua palju, kuid toon esile ainult ühe. Maailmakuulus poksija Manni Pacquaio ütleb: „Jumala sõna on see, mis annab mulle jõudu päevast päeva.“ Ei usu, et ta mõtles füüsilist jõudu, selleks pidi ta ikka spordisaalis trenni tegema. Eks ta rääkis ikka vaimujõust. Kui need kuulsad või tähtsad inimesed on midagi leidnud piibliraamatus, siis äkki on iga inimesel selles midagi enda jaoks avastada?

Kuid täna ma tahaksin oma ettekandes tulla nende kõrgelennuliste fraaside juurest tavainimese tasandile, meie igapäevaelu. Miks peaks Piibel olema tähtis 21. sajandi inimesele ja kas tänapäeval palve on veel aktuaalne? Ma toaksin välja kõigest 3 mõtet, milles võiks seisneda Piibli tähtsus inimese igapäevaelus.

1. Esiteks, see tähtsus oleks Jumala tundma õppimises. Siinkohal ma ei mõtle teoloogiat (õpetust Jumala kohta) kui sellist, seda usutõdede mõistuspärast ja süstematiseeritud käsitlust. Süstemaatilisel teoloogial on kindlasti oma väga tähtis koht kristlikus õpetuses. Kuid mina ei pea antud hetkel silmas kristlikke doktriine, vaid isiklikku kogemust Jumala tundma õppimisel. Pühakirjas on üks seik, kus Jeesuse juurde tulid mõned saduserid ja esitasid Jeesusele küsimuse ühe Moosese seaduse kohta, tuues ühe absurdse näite ja andes siis ka oma interpretatsiooni sellest. Matteuse evangeeliumist 22:29 loeme: „Jeesus aga vastas neile: „Te eksite, kuna ei tunne pühi kirju ega Jumala väge.“ See oli üpris hävitav hinnang Jeesuse poolt nendele teoloogidele. Tuleb välja, et on võimalik **teada** Pühakirja, ja ometi mitte **tunda** Pühakirja ja Jumala väge, mitte tunda Jumala armu, headust, armastust. Mitte kogeda Teda. Ma usun, et kõige esmasem Piibli lugemise tähtsus inimesele seisneb selles, et meil on võimalus tundma õppida ja kogeda Jumalat, keda me kohtame Piibli lehekülgedel. Ristiusk ei ole mitte ainuüksi intellektuaalne religioon, vaid ka kogetav osadus Jumalaga. Just läbi pühakirja saame tunda õppida Jumala armastust, mis on esile tulnud Jeesuses Kristuses. Jeesus ise ütles: „Te uurite pühi kirju, sest te arvate nendest saavat igavese elu – ja just need on, mis tunnistavad minust.“ (Johannese 5:39.) Piibli lehekülgedel avaneb meile Jumala armastus inimkonna vastu ja tema päästeplaan igaühe jaoks. Meile avaneb meie isiklik patune loomus ja vajadus päästja järele. Meeleparandus, andestuse rõõm, uus elu Kristuses, vaimuliku elu alused, igavese elu töötus, juhtnöörid igapäevaeluks, lohutus kannatustes, palve vägi, lootus rasketes olukordades, andmise rõõm ja veel sadu imelisi asju ootavad meid selle Püha raamatu lehekülgedel, mis on valmis muutma meie elu – kui me nad vastu võtame ja ellu rakendame. See on võimalus tundma õppida Jumalat ja iseennast Tema valguses.
2. Teine Piibli lugemise tähtsus seisneb Jumala tarkuse omandamises. Ma usun, et Piibel sisaldab kõike vajalikku selleks, et oma elu targasti elada, tehes tarku otsuseid. Piiblis on kirjas, kuidas me võiksime suhtuda üksteisesse, Piibel räägib peresuhetest, Piiblis on kirjas teatud moraali ja eetika standardid ja Piibel räägib isegi rahast ja ärist. Mul on üks tuttav ärimees, kes loeb iga päev Piiblist Õpetussõnade raamatust ühe peatüki. Neid peatükke on seal 31. Tulebki kuu aja jooksul igale päevale üks peatükk ja ta leiab sealt enda elule juhtnööre. Tarkusega on selline lugu, et kui teda vaja läheb – kui tuleb teha mingi tark otsus või käituda teatud olukorras targasti, võib olla juba hilja seda tarkust otsima hakata. Hirmus tuupimine ööl enne eksamit tavaliselt enam ei päästa. Pole enam aega uurida, lugeda ja omandada kõike vajalikku. Samuti on ka meie elus – vahel tuleb kohe tegutseda ja mõtlemisaega ei pruugi olla. Mida Juku ei õppinud, seda Juhan ei teadnud ega osanud ellu rakendada. Arvan, et me kõik oleme kunagi vaadanud tagasi oma mõningatele otsustele elus ja mõtelnud, et me oleksime käitunud mingites olukordades hoopis teisiti, kui meil oleks tolel ajal rohkem tarkust olnud.

Matteuse evangeeliumis (5.-7. peatükini) on toodud ära Jeesuse mäejutlus. Mäejutlus oli Jeesuse õpetuslik tuumik, tema õpetuse kogum. Mäejutlust võiks nimetada jumalariigi manifestiks. Mäejutluse lõpus jutustab Jeesus tähendamissõna kahest majast, mis olid ehitatud erinevatele alustele. Üks maja oli ehitatud kaljule, teine liivale. Tuli vihmaperiood ja jõgi väljus kallastest, ning liivale ehitatud maja lagunes, kaljule ehitatud maja jäi aga püsima. Jeesus ütles: „Igaüks nüüd, kes neid mu sõnu kuuleb ja nende järgi teeb, sarnaneb aruka mehega, kes ehitab oma maja kaljule.“ (Matteuse 7:24.) Erinevad katsumused ja testid tulevad meie ellu niikuinii, küsimus on, millele me oleme oma elu rajanud. Kui Jumala sõnale, sellele tarkusele, mida ta sisaldab, siis on ka lootust, et meie maja jääb püsima ja me reageerime väljakutsetele targasti.

Apostel Paulus kui mentor ütleb oma usupojale Timoteosele: „Aga sina püsi selles, mida sa oled õppinud ja usaldanud, teades, kelle käest sa oled õppinud, ja kuna sa tunned lapsest saadik pühi kirju, **mis võivad sulle tarkust anda** päästeks usu kaudu, mis on Kristuses Jeesuses. Kogu Pühakiri on Jumala sisendatud ja kasulik õpetamiseks, noomimiseks, parandamiseks, kasvatamiseks õiguses, et Jumala inimene oleks täiesti varustatud ja valmis igale heale teole.“ (2Tm 3:14-17.)

3. Viimaseks Piibli lugemise tähtsuseks ma märgiksin ära isikliku ilmutuse. Ärge kohkuge sellest väga vaimulikust sõnast ära. Asi on palju lihtsam ja ma kohe seletan, mida ma silmas pean. See kolmas punkt haakub ka väga palvetemaatikaga. Vahel oleme oma elus sellises kohas, kus meil on küsimusi, kas siis vaimulikke või igavikulisi, aga vahest ka konkreetsete olukordadega seotud küsimusi, kus meil oma tarkusest vajaka jääb. Siis me ikka pöördume Jumala poole palves abi järele, paludes juhtimist ja tarkust. Sellises olukorras on ka Piibilil tähtis koht. Kui palves räägime meie Jumalaga, siis Pühakiri on see, mille kaudu Jumal räägib meiega. Olen ise kogenud seda, kuidas lugedes Piiblit, järsku tajun, et see piiblisalm ongi ju vastus minu küsimusele. Kirjakoht, mis on olnud varem täiesti tavapärase või märkamatu, järsku kõnetab sellisel jõulisel viisil. Mingi „lambike läheb järsku peas põlema“. Seda saabki nimetada ilmutuseks, juhtimiseks, või Jumala-poolseks kõnetamiseks. Loomulikult ei räägi ma piibliraamatu peal nõidumisest: „Jumal, näita mulle oma tahet!“ ja siis teeme suvalisest kohast Piibli lahti, torkame näpuga suvalisele tekstile ja otsime sealt Jumala ilmutust enese jaoks. Sellist praktikat ei ole küll mõtet viljeleda. Kuid ma siiski usun sellesse, et Jumal on võimeline meid kõnetama ka tänapäeval. Tulles tema ette palves, Piiblit lugedes, ning mõtiskledes kirjakohtade üle, mis on meid kõnetanud, võime kuulda Jumala tasast häält oma südames. Eks seepärast ongi Pühakirjas öeldud: kellel on kõrvad, see kuulgu.

Minu isiklik veendumus on see, et Jumal ei ole meist kaugel. Me ise kaugeneme Jumalast ja vahel isegi hoopeme sellega, kui usuleige rahvas me oleme. Kuid Jumal on andnud meile kaks

vahendit, kaks tööriista, mille kaudu me saame Jumalat tundma õppida, omandada taevalikku tarkust ja saada vastuseid oma küsimustele. Need kaks tööriista on Pühakiri ja palve.

Usk ei ole keeruline. Usk ei ole ainult teooria. Usk on väga praktiline. Kui ta seda ei oleks, kas siis oleks mõtet üldse uskuda? Kas on võimalik muuta midagi enda ümber? Pühakirja ja palvega jah, on võimalik.